

KONCEPCE ROZVOJE ŠKOLY

1. Analýza současného stavu v regionu ve vztahu ke vzdělávání
2. Naše škola
3. „JAK“ na to, aneb „QUO VADIS Žeravice“
4. Proč lokální ekonomika?
5. Závěr ...

1. Analýza současného stavu v regionu ve vztahu ke vzdělávání.

Vycházím z program rozvoje obce, schváleného zastupitelstvem obce Žeravice v roce 2018. Analýzou rozsáhlého dokumentu – z pera zaměstnanců MAS Kyjovského Slovácka v pohybu, z.s. a DSO Severovýchod ve spolupráci se starostou obce Žeravice – panem Hradilem – předkládám koncepci rozvoje školství v obci.

Obec Žeravice se rozkládá na jižním úpatí Chřibů 9 km od města Kyjov. Zmínky o obci zasahují do 13. století. Roku 1616 zde byl ordinován na kněze Jan Amos Komenský. Ze znaku obce lze dovodit rolnicko - vinařskou a řemeslnou dovednost dělného lidu. Historie školy je spojena se „zámečkem“ ze 16. století.

Negativním trendem je déletrvajícím úbytek obyvatel, růst průměrného věku obyvatel a pokles porodnosti. Vzdělanost a spolkovou činnost vnímám jako příležitost větší sounáležitosti a vkořenění do rodného kraje.

Socioekonomická situace odpovídá úrovni „lokální ekonomiky“. Tato má značnou rezervu v zemědělství i řemeslech. Situace je často zmiňována i v dotaznících občanů.

Další parametry strategie rozvoje jsou podmiňovány územním plánováním, dostupností služeb, zdravotnictvím, stavem infrastruktury.

2. Naše škola

Hledáme-li „genia loci“ vzdělávání v Žeravicích, pak je to jednoznačně odkaz J. Á. Komenského... Historie školství je spjata se zámečkem a vznikem měšťanské školy. Ve druhé polovině 20. století

přibývalo dětí a přebudovaná škola byla slavnostně otevřena v roce 1964. Od roku 2006 nese čestný název Základní škola a Mateřská škola Jana Ámose Komenského. Žáci jsou ve škole vzdělávání podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s názvem „Od hraní k učení.“ Vykonal byl velký kus práce ze strany školy s podporou zřizovatele při vytváření lepších podmínek pro vzdělávání – modernizované učebny, toalety, venkovní prostory... Škola má dobrou strategii i pro práci se žáky se SVP, volnočasové aktivity a zapojení do komunitního života v obci.

„Hrozbou“ je nepříznivá demografická situace s odrazem v ubývajícím počtu žáků.

Dalšími „spolutvůrci“ směřování školy by měl být Klub rodičů a přátel školy Žeravice, školská rada, spolková činnost, sbor dobrovolných hasičů a aktivní občanská společnost...

3. „JAK“ na to, aneb „QUO VADIS Žeravice“

Tomáš Baťa: „Nehleďte lehkých cest, těmi se tlačí toliko lidí, že jimi nikam nedojdete“...

ŠVP navrhuji doplnit o vzdělávání pro život... s myšlenkami „Baťovi školy práce“. Navázat na výchovně vzdělávací proces, komunikovat na širší platformě hlavní a dílčí cíle a strategie – cestu za kompetencemi žáků, integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, projekty školy i spolupráce s jinými školami a subjekty. Tak jako „Životní koncepci“ nelze dát unifikovanou – neměnnou - definitivní podobu, je potřeba akceptovat vývoj ve vzdělávacích potřebách. Ředitel školy musí být iniciátor, koordinátor, mediátor procesu změn. Potřebuje tým spolupracovníků, jejich podněty a jejich propojenou – interaktivní práci. Rodiče a žáci jsou partnery a „zákazníky“, kterým se vyplatí investovat do vzdělání k životu. Společnost a zřizovatel pak hlavním investorem a kontrolorem dění.

V Koryčanech jsem realizoval projekt „Rozvoj přírodovědného a technického – praktického vzdělávání v ZŠ Koryčany“. Podpořený projekt z IROP byl v hodnotě cca 25 mil. Kč. Do projektu jsem zapojil i osm partnerů – MŠ, středoškolské polytechnické vzdělávání, ekonomicky aktivní subjekty i Nadaci Tomáše Bati ve Zlíně... V současné době bude pokračovat v realizovaném díle stávající paní zástupkyně. Druhý velký projekt řešil přestavbu tělocvičny a podílel jsem se od myšlenky, projektové přípravy až po realizaci – přestavbu jsme otevřeli na podzim 2021...

Když jsem 21. 6. zjistil, že obec Žeravice vyhlásila konkurz, po krátké úvaze mi zvědavost nedala a školu navštívil. Ve dveřích jsem zavnímal „genia loci“ místa „J.A.K“...

První jsem se potkal s panem školníkem (vždy důležitá osoba školy), dále s vedením školy, zaměstnanci, pozdravil zvědavé žáky a žáčky. „Načetl“ jsem prostředí, nasál atmosféru, potkal kolegu z 90tých let.

Nejen v případě školy je základem spolupráce se zřizovatelem a synergie s rozvojem obce. I proto jsem se - jako kandidát ke spolupráci - byl představit za panem starostou.

Jako ředitel bych první kroky ve škole směřoval k lidem a zajištění nejbližšího období. Řešil bych personální, procesní, komunikační a další nezbytné kroky k zajištění nového šk. roku. Ve škole jsem pohovořil i se vstřícnou a usměvavou paní zástupkyní. Myslím, že by to byl v mých prvních krocích nepostradatelný člověk..

ŠVP a učební plány budou aktualizovány o dění v regionu - co, kde a proč je, k čemu co slouží, co je potřebné k životu obce.... Vzdělávání pro život se vztahem k místu, ve kterém žiji.

Další rozvoj školy budu komunikovat nejprve se spolupracovníky, dále se zřizovatelem, uspořádám „kulatý stůl“ na téma „QUO VADIS Žeravice“...

Seznámím je s možnostmi rozvoje vzdělávání pro život – rozvojem přírodovědného a technického – praktického vzdělávání v Žeravicích.

Úvahy vycházejí ze skutečných potřeb v regionu a týkají se budoucí zaměstnanosti, řemeslné oblasti a služeb. Velkou výzvou je obnovit péči o krajinu, zvláště malé a střední zemědělské podnikání, další rozvoj vinařství a sadařství. Dále péče o udržitelný život v místě se zaměřením na spolkovou činnost, tradice a péči o kořeny občanské společnosti Vznik těchto myšlenek je z krátkého načtení situace, proto se úvahy stanou nejprve předmětem zmiňovaného projednání v obci.

Úloha školy musí být synergická se všemi subjekty vzdělávání.

Kroky nebudou revoluční, nýbrž evoluční. Můžeme začít blokovou výukou polytechnického vzdělávání v rámci ŠVP – „Člověk a svět práce“, dále motivačním přírodovědným bádáním a dalšími prvky zážitkového vzdělávání – například pobyt v přírodě s prvky „přežití“, tábornické, vodácké a lyžnické dovednosti.

Polytechnické vzdělávání vede žáky směrem k tomu, aby věděli, „jak se co dělá“. Začít je vhodné již u dětí ve školce... například zatlouci hřebík do extrudovaného polystyrénu, základní práce s náradím – hra na zedníky.... Zaměřit se na rozvoj hlava – ruka, tedy nejefektivnější výuky...

Když byl syn malý, se sousedovým chlapcem oklepali stěnu stodoly a následně zdili z bláta a cihel domeček... Syn vystudoval stavební průmyslovku a postavil si dům. Sousedům syn se stal šikovným zedníkem... Při návštěvě mne napadla myšlenka využití stávající, malé (rozměr nevelké třídy) a nevyhovující tělocvičny ve špatném technickém stavu. Na tuto je zpracován projekt rekonstrukce tělocvičny, který zatím nebyl podpořen. Kdyby byl prostor navržen pro polytechnické vzdělávání, byla by větší šance získat prostředky i na zatékající stropní konstrukci tohoto... Přitom náhradní místo pro výuku tělocviku se nachází pár desítek metrů ve stávající sokolovně. Rozvoj sportů i kulturních aktivit se nabízí řešením stávajícího hřiště s umělým povrchem a odpovídajícími rozměry. V době starostování v Dolních Bojanovicích jsem obdobný prostor přebudoval na sportovní halu v roce 2014 a v roce 2021 jsem coby ředitel školy ve spolupráci se zřizovatelem zopakoval podobnou přestavbu v Koryčanech.

Můžeme využít i disponibilních hodin pro volitelné výběrové předměty napříč ročníky – „jak se co dělá“, přírodovědné bádání, multimediální tvorba. V Koryčanech jsem z projektu pořídil gravírovací laser a žáci na něm vyráběli medaile – i pro obecní akce – například „Pohádkový les“.

Zavnímám jsem, že v Žeravicích je 3D tiskárna „Průša“ a zajásal jsem... Byť nás digitální svět pohlcuje, musíme se naučit s ním spolupracovat a přitom se nenechat ztročit. Například na chodbách v Koryčanech žákům promítáme na velkoplošných obrazovkách přírodovědné pořady, také pořady ze života školy, mohou to být práce žáků, sportování, kulturní akce... Představím možnosti kolegům, možná se „chytnou“.

Distanční výuka – stručně popíši jak jsem řešil problematické období. V roce 2020 zjara vypukla pandemie COVID 19 a významně „přispěla“ k celospolečenským změnám, školství nevyjímaje. Základní moje úvaha byla: „No dobře, zavřeme děti doma a budeme je učit? A jak dlouho to bude potřeba?“ Tedy začátkem šk. roku 2020 – 2021 jsem s kolegou představil souběžnou (hybridní) výuku i pro dobu míru. Vypadá takto interaktivní tabule, PC, vizualizéry pro digitalizaci 2D – 3D a platforma sdílení... např. MS TEAMS. Tímto se vytváří přenosové pracoviště, kdy i když je část žáků doma a část ve škole spolupracují v jednom prostředí... tedy i z domu mohou žáci psát na tabuli ve třídě, vkládat příspěvky, řešit úlohy... Ano, je to nejtěžší forma výuka pro učitele a nedosahuje efektivity tváří v tvář a i po stránce socializace žáků má mezery. Uvádím řešení, nikoli odstranění příčiny....

Vzdělávání cizinců. Jak jsem řešil nedávnou a vlastně i současnou situaci? Především jsem komunitně soustředil děti běženců i jejich zákonné zástupce do odpoledních hodin pro zajištění jejich potřeb. Mohli se tak vzájemně propojit a podpořit v situaci, kterou si ani nedovedeme představit... někteří došli o domy, majetky, někteří o blízké, byl i chlapec, co dojel pouze s prababičkou – rodiče zůstali na okupované Ukrajině. Dětem se dostalo kromě základních potřeb i výuky pro odstranění jazykové bariéry. Jazykový překladač jsme instalovali i do PC stanic propojených s interaktivními tabulemi a komunikace může probíhat s žáky přítomnými i doma přes platformu v písemné, hlasové – nebo kombinované podobě v libovolném jazyce světa....

4. Proč lokální ekonomika?

Pro udržitelný život v regionu má zásadní význam tzv. „lokální ekonomika“. Tato potřebuje podmínky pro obnovu tradičních oborů, řemesel, služeb a živností v řemeslných a přírodovědných směrech ve smyslu „Baťova škola práce – vzdělávání pro život“.

Rozvoj vzdělávání nejen v Žeravicích se neobejde bez spolupráce se subjekty místní ekonomiky. Je potřeba prohloubit – obnovit vztah k „rodné hroudě“. Je potřeba navázat spolupráci se správci lesů, hospodáři, farmáři, živnostmi, zpracovateli komodit... Stavebnictví a příbuzné obory - řemesla –

skýtají „úživnost“ pro dané území... Vztah k řemeslům musí být podporován i v rámci mezipředmětových vazeb, hlavně však v pracovních činnostech, exkurzích, sdílených dílnách... s možností zkusit si, jak se co dělá... Musíme využít vzájemné spolupráce při výchově dnešních dětí, budoucích učňů, studentů – mistrů, dále přírodovědně zaměřených odborníků středoškolského a vysokoškolského vzdělání.

Mám za to, že současné vzdělávání učitelského stavu pokulhává za děním ve společnosti. Možná se rozevírají nůžky výuky od reality, teorie od praxe, života virtuálního od reálného....

Šumavský učitelský rod Thurů vzešel a dále po více než 250 let vycházel z praxe řemeslných a mistrovských dovedností... viz... [THÜR, Leonhard \(1836-1924\) - Kohoutikriz.org](http://THÜR, Leonhard (1836-1924) - Kohoutikriz.org)

Tedy vývoj nás posunul od sepětí výuky s praxí k pokročilemu sdílení poznatků, ale nedostává se dostatečné reflexe těchto do praktického života. Právě pohledem do minulosti se můžeme inspirovat a lépe reflektovat i potřeby vzdělávací soustavy do budoucna.

Chceme-li jít dopředu, podívejme se na ušlou cestu, její směřování, chyby i dobré milníky...

ŠVP empiricky stavět na věcech osvědčených, vycházejících z poznání kořenů, reflektovat vývoj a poptávku vzdělávání, zvláště pak specifickou situaci regionu.

5. Závěr ...

Škola by měla být hrou na život (tréninkem) a musí být dílnou lidskosti...

S hrdostí a nadhledem, ale též s pokorou a empatií. Pracovat postupně – empiricky – monitorovat, analyzovat, řešit. Vždy ke člověku a o člověku, jeho jedinečnostech, kladech i záporech, po zanechaných stopách... QUO VADIS...

A při výchově – vzdělávání bychom měli mít na paměti – v záplavě legislativy, strategií a hodnocení, že veškerá naše práce je pro druhé a ta naše stopa zůstane především v jejich srdci – aneb k vyšším věcem jsme se narodili...

Vlastimil Jansa, Dolní Bojanovice 23. 6. L.P. 2022